

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr 32. ANULU XIII.

Sabiiu, in 25 Apriliu (7 Maiu) 1865.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joia si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
nici, pentru a don'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

O Metropolia româna

reînvieta dupa unu seculu si jumetate.

(Urmare si capetu din nr. 30 si 31.)

Acum vine la rendulu seu cestiunea emanciparei ierar-
chiei si restaurarea mitropoliei române ortodoxe, prin sepa-
ratiune definitiva de ierarhia serba, si anulara pretinsei sale
suprematie asup'a clerului român din Transilvania, Unga-
ria, Banatu si Bucovina. S'a aretatu mai susu, ca emigrarea
din Turcia a unor Serbi si asediarea lor spre confinele
apusene a acelei din urma provincie, a fostu in ultimulu die-
ceniu alu secululu XVII, dupacum au marturisitu ei insisi prin-
tr'o. pretinsa a lor diploma (8); s'a aretatu asemenea in
spunerile de mai susu si causele, pentru cari Românii din
disele provincie s'au aliatu cu densii in cele religioase; si a-
cestu pactu abia numera unu intervalu de trei generatiuni.

Candu s'aru cerceta actele sinodelor de pana acum,
seu macaru numai ale celui ce s'a tinutu in Timisiora, aru
poté Serbi lesne cunosce cum s'a facutu Asociatiunea lor
cu Românii; cum ei intr'o cointelegere au luat mesurile ne-
cessarie atatu la conducerea si sustinerea preceptelor orto-
doxiei prin canonisarea unui catechismu ortodoxu, catu si la

(8) Leopoldus, Dei gratia electus Romanorum Imperator, semper
Augustus, ac Germaniae, Hungariae Boemiae Rex, etc. Universis,
et singulis fidelibus Nostris; Dominis Praelatis, Baronibus, Mag-
natibus, et Nobilibus, etc. Salutem et Gratiam. Quoniam Nos
honorabili, devoto Nobis dilecto Arsenio Csernovich, Orientalis Ecclesiae, Ritus Graeci, Rascianorum Archiepiscopo,
Episcopis item, aliisque Ecclesiasticis, et Saecularibus Statibus,
Capitaneis, Vice-Capitaneis, toti denique Communitati ejusdem
Graeci Ritus, et Nationis Rascianorum per Graeciam, Bulgariam, Ras-
ciam, Herzegoviam, Dalmatiam, Podgoriam, Jenopoliam, caeteraque
praedictis annexa loca commorantibus, qui videlicet et faucibus Bar-
barae Turcarum Tyrannias erepti, Nri Nostro se supque Posteris
universos, et in Sinum Gratiae, Clementiaeque Nostrae, qua Do-
mini, et Regis sui legitimi, subicientes, sub umbra Protectionis
Nostrae posthac vivere, et mori laudabili animi fortitudine decla-
rarent, non solum certa Privilegia, Libertatesque et Immunitates,
vibenigni Diplomatis Nostri, Die vigesima Prima Mensis Augusti,
Anni nunc currentis infrascripti, sub propriae manus Nostrae sub-
scriptione emanati, concedendas et impertiendas; verum eosdem
universos, cum tota familia, Rebusque et Bonis quibuscumque, ac Fa-
cultatibus eorum, in Nostram Regiam Tuitionem, et singularem Tute-
lam, ac Protectionem suscipiendos; imo vestrae etiam Tuitioni, De-
fension, ac speciali Protectioni committendos esse duximus. Ea pro-
pter vobis, quibus supra, universis harum Serie firmiter praesi pientes
etiam mandamus, quatenus a modo imposterum perspecificatos, Ar-
chi Episcopum, Episcopos, omnesque alios Ecclesiasticos, et Saecula-
res, cujuscunque Status, et Conditionis praenarratae Orientalis
Ecclesiae Graeci Ritus Homines, cum omni Familia, rebusque,
et Facultatibus ipsorum universis, in praetactis ipsorum Privilegiis,
Libertatibus, et Immunitatibus, in praeninserto benigno Diplomate
Nostro uberius denotatis, et expressis contra omnes violentos
ipsorum Impeditores, Turbatores, et Damnificatores, vice, et in
persona Nostra tueri, defendere, et manutenere, in iisdemque
tam vos ipsi conservare, quam per alios conservari facere de-
nique praemissa Gratia Nostra, praevio modo, iisdem clementis-
sime impertita eosdem uti, frui, et gaudere permittere, ipsisque
omni auxilio, et assistentia adesse. denique salvo conductu, po-
tissimum vero praememorato Archiepiscopo interdum etiam de
Vecturis providere modis omnibus debeatis, et teneamini. Autho-
ritate Nostra Regia vobis ea in parte hisce plenarie concessa,
et attributa, secus non facturi; praesentibus perfectis exhibenti
restitutis.

Datum in Civitate Nostra Vienna Austriae, die undecima Men-
sis Decembris, Anno Domini millesimo sexcentesimo nonage-
simo; Regnorum Nostrorum, Romani trigesimo tertio, Hungariae
et reliquorum trigesimo sexto, Bohemiae vero anno trigesimo quinto.
Leopoldus.

(L. S.)

Blasius Jachlin, Epps. Tininiensis.

Ioannes Maholany.

Vedi Brosiur'a: Kurzgefaste Abhandlung über die Verdinst
und Schicksale der serbischen oder razischen Nation, in dem
Königreiche Ungarn. 1791, Neusatz und Belgrad.

conducerea scolilor prin fixarea cartilor scolastice in lim-
bile respective, pentru ambele natii, stabilindu in acelasi
tempu si scole pregatitoare pentru formarea invetiatorilor, sub
numire de „Norma.“ Astfelu de stabilimentu a esistatu pen-
tru Românii din Banatu in Timisiora, in carele a functionatu
si memorabilulu Cichindelu, celu ce a trecut la 1812 in no-
ulu institutu preparandiale din Aradu.

Ce felu sunt ore Serbi in stare sa pota denega ade-
verulu istoricu alu acestei Asociatiuni ecclesiastice intre densii
si Romani?!

Au uitatu Serbi ore, ca pelanga cele enumerate, Ober-
chinezii romani din Banatu si Ungaria au regulatu in co-
munele romane stabilirea contributiunei voluntarie a bogate-
loru conventiuni si sidoxie, ce s'au respunsu necurmatu pana
astadi, pentru intretinerea convenabila a Episcopilor si Pro-
topopilor, precum si alte diverse ajutoie.

Populatiunea Serbiloru, in ambele Diecese a Verfu-sie-
tiului (Versietului, dupa straini); a Timisiorei, si prin pre-
giuru, abia se urca la doué sute de mii (200,000); eara
numeralu populatiunei romane, numai din cuprinsulu acestoru
diecese, se urca preste siése sute de mii (600,000).— (9)
Cine dara a contribuitu, in proportiune, mai multu si cine
mai putinu pentru sustinerea aceluor diecese?

Nu mai tinu minte Serbi, cine a contribuitu la 1774,
pentru edificarea resiedintiei episcopale si bisericeii catedrale
din Timisiora? Au domni'a-loru curagiulu a marturisit ade-
verulu despre acesta afacere in intréga consciintia??

Cum aru poté domni'a-loru sa dea séma despre diece-
s'a Versietului? Dara ast'a aru fi o prea mare sarcina pen-
tru densii, li-aru causá poté o confusiune enorma; de aceea
le venimu in ajutoriu: candu s'a transmutatu scaunulu acestei
diecese din vechi'a resiedintia Caransebesiu, Episcopulu de
atunci a impusu o contributiune de câte doué sute taleri mo-
neta sunatoria, de fia-care preotu român din intréga epar-
chia, adunandu-se cu acestu modu o summa forte conside-
rabila pe acei tempi; totu acei preoti au mai contribuitu si
ca salahori, carandu de belicu cu trasurile proprie totu ma-
terialulu necesariu de prin diverse locuri la Versietiu, unde
s'a edificatu cu aceste mijloce resiedintia episcopésca si bi-
seric'a catedrale in anii 1778—1779.

Nu mai voru sa-si aduca aminte Serbi, ca descendentii
primei lor emigratiuni dela 1790 au sporitu forte multu la
numeru prin posteriorele doué emigratiuni numeroase, totu de
Servieni conationali ai lor, si anume dupa cea din urma
luare a Belgradulu de catra arma austriaca, si in fine du-
pa caderea lui Car'a Georgie la 1812, asiedindu-se si ace-
sti'a intre densii.— Prin urmare devine forte problematica si
obscura contributiunea Serbiloru pentru sustinerea Diecese-
loru banatiene.

E memorabile in adeveru, cum nu s'au sfitu, cum
n'au simtitu catusi de putina mustrare de cugetu acei de-
putati serbi si mitropolitulu lor, candu au cutezatu a de-
clará publicu in Sinodu, ca averea comuna ecclesiastica a
Românilor si Serbiloru, este o simpla, avere propria numai a
natiunei lor! candu vediuramu, ca averea ecclesiastica mi-
scatoria nu s'a adunatu numai din contributiunea Serbiloru,
nici a fostu adusa de parintii lor din Turcia.

Multu mai admirabile e pretensiunea lor in privintia
monastirilor romane, aflatore in circumferintiele eparchiilor
romane; nu cum-va si pe acelea le va fi adusu parintii Ser-
biloru cu sine, totu din Turcia?

Dara dieces'a Bucovinei, prin ce batalia victorioasa a
fostu conquistata de catra refugiatulu Patriarchu dela Ipecu?!

Pretensiunile Serbiloru din Banatu dara sunt, in evi-
dencia, mai multu decatu o simpla arogantia!!!

9) Vedi diuariulu germanu „Neue freie Presse“ nr. 197 Martiu
17, a. c.

Modestia și ambițiunea națională a Românilor, în genere, fiindu de tot bine cunoscută, avem convingerea, că Românii, implicați în această afacere de Asociațiune ecclésiastică, se voru arăta generosi în liquidarea socotelor pecuniare, voru fi marinișosi încâtu nesatiul de avere, a fostiloru sei asociați correligionari, să nu sughiță de fomie și sete.

Încâtu însă pentru averea nemiscătoră a dieceselor române, precum monastiri și reședințe episcopali, nu credem că prin consultări sinodali să se pōta mijloci unu rezultat ecuitabil și pentru Români.— Ei voru fi în fine fortiați a recurge iarasi la guvernul spre a decretă însuși o drēptă soluțiune, pentru definitivă loră desfacere de incapacitarea serbēscă. Pentru că Românii, pe câtu cunoscem, nu voru potē suferi sub nici un punctu de vedere, de a mai remanē și de acum înainte contribuēți ai ierarchiei serbēsc, spre deriderea lumii întregi, mai cu sēma acum, candu monarhi'a austriacă de adi a întemeiatu sistem'a sea constituțională prin proclamatiunea legi: „Drepturi egali pentru tōte naționalitățile și confesiunile religiōse”; prin consecința dă, cine aru potē dīce că numai Românii singuri facu o excepțiune în această adorată lege?

Românii de acolo, câtu și ceilalți din ori ce locuri, cunoscū prē bine, că pentru simpatie și numărōsele ajūtōre, ce ei au arătat totdeun'a straiilor correligionari, n'au vediatu dela densii nici odată vr'unu semnu de recunoscință, ci din contra numai manifestări de ingratitudine și declarațiuni antinaționale.

Marinim'a ce M. Sea. Imperatul Franciscu Iosifu, a arătat cātră Românii ortodoxi din Transsilvani'a, Ungari'a și Banatu este sublimă, și garantēza Românilor, că Maiestatea Sea Imperatul va aveā gratiōsă bunavoință de a satisface pe deplin cererile Românilor din priedese diecese române, prin reactivarea drepturilor proprii naționale și religiōse.

Conchidem, cu presimțirea, că viitorulu va vindecă treptatu și ori ce alte daune și rataciri politice și sociali, de care pōte va fi mai suferindu în presinte națiunea română, fiindu ea și de aci înainte dirigeată pururea de geniulu conducătoru alu strabuniloru sei. St. N.

Protocolu,

ce s'a luat în ședința Comitetului Asociațiunei transilvane române ținută în 2 Maiu c. n. a. c. sub presiul ordinariu fiindu de fatia dintre membrii Comitetului III. Sale DD. Consiliari Petru Manu, Dr. Pavelu Vasiciu, DD. Sav'a Barcianu Popoviciu, Dr. Ioane Nemesiu, ear dintre membrii suppleți: II. Sea D. Consiliari Pavelu Dunc'a, DD. prof. Zach. Boiu, Ioane Popescu și Nic. Cristea, apoi Secr. II I. V. Rusu, D. Cassieru Const. Stezaru și Archivariulu Vis. Romanu.

§. 28. Esc. Sea D. presedinte prezentēza conspectulu despre starea cassei Assoc. pe tempulu acestei ședințe, din carea se vede, că cass'a Assoc.—după subtragerea erogatoru de dan'acum—are în proprietatea sea sum'a de 21,190 fl. 26 1/2 xr. v. a.

Se ia spre știință.

§. 29. Se impartășiesce charti'a Inaltului Guberniu regiū de dto 6 Aprilie Nr. 9869/1865, prin care se aduce la cunoscință Esc. Sale Dnui presedinte alu Assoc., cumca Maiestatea Sea c. r. Apostolică cu prea Inalt'a decisiune din 21 Martiu a. c., S'a înduratu prēgratosu a aprobă modificatiunile resp. adăsurile făcute de adunarea gen. ținută la Hatiegu în 1—2 Augustu a. tr. la §. §. 30, 23 din statutele Assoc. în privința portărei presiului la ședințele lunare ale Comitetului Assoc. în casulu absenței presedintelui și Vicepresedintelui ord. alu Comitetului, cum și în privința alegerei de 6 membrii suppleți ai Comitetului.

Decisiune. Acestu actu se ia spre placuta știință, cu aceea decisiune din partea Comitetului Asociațiunei, că, ținându-se statutele Asociațiunei, modificatiunile, respective adăusele făcute la § § 30 și 23 din statute, să se întredă la locul convenit, și anume la 30 să se adauge: „ear lipsindu atātu presedintele câtu și Vice-presedintele, duce presiul celu mai bătrānu după etate din membrii presenti ai Comitetului;” ear la § 23 lit. b să se adauge: „și din 6 membrii suppleți”.

§. 30. Se comunica mai încolo charti'a Inaltului Guberniu regiū de dto 22 Martiu Nr. 8271/1865 prin carea se aduce la cunoscință Esc. Sale Domnului presedinte, cumca Maiestatea Sea c. r. Apostolică cu prea Inalt'a decisiune din 3 Martiu a. c. S'a înduratu prea gratosu a aprobă realegerea presedintelui și Vice-presedintelui Assoc. pe alti 3 ani, amesuratu §§-loru 10 și 11 din statutele Assoc.

Se ia spre placuta știință.

§. 31. Se cetește charti'a de dto 24 Aprilie nr. 474 a. c. a Secretariatului generalu alu Academiei imperatēsc de științe din Vienn'a, prin carea, după cunoscință pre Assoc. tranna română, cumca Academi'a imperatēscă de științe a decisu, a impartăsi Asociațiunei din actele, raporturile și publicatiunile sele, din câte adeca sunt încă disponibile: totu deodată potēsc pre Asociațiunea, că să-i arate sēu pre vre-unu Bibliariu, sēu pre vre-unu altu individū în locu, sēu vre-o altă cale, pe carea numitele acte, raporturi și publicatiuni să se pōta tramita fără spese însemnate în primirea Asociațiunei.

Concluzi. Să se potēscă Domnulu negociatoru și aginte comercialu în Vienn'a, Georgiu Barbu Popoviciu (locuitoru am alten Fleischmarkte), că să binevoiēscă a luā asupra-si sarcin'a espeduirei mai susu amintitelor acte, raporturi și publicatiuni în primirea Assoc. pelānga rebonificarea șeselor de tramitare.

§. 32. Secr. aduce la cunoscință Comitetului, cumca la stipendiulu de 50 f. preliminaru din partea adunării gen. dela Hatiegu ținută în an. trecut pentru ajutorirea unui tineru, carele voiesce a se perfecționă în art'a stenografică, în urm'a Concursului publicatu în 6 Septembrie a. tr. cu terminulu până'n 1 Maiu a. c., au concursu numai doi tineri, anume: Georgiu Andr. Muresianu studiatu în VIII. cl, gimn. în Blasiu și d. Ioann Prodanu clericu în Seminariulu Archidiecesanu în Sabiu.

Decisiune. Respectivēle concurse se dau spre examinare și darea opiniunei, unei comisiuni statutorie din DD. membri ai Comitetului, P. Manu și Dr. P. Vasiciu, cu însărcinarea de a reportă în ședința viitoră a Comitetului, avendu însă în vedere, condițiunile deficiente în resp. concursu.

§. 33. Cass'a Assoc. reportēza, cumca după cupōnele obligatiunilor realizande cu 1-a Maiu a. c. a intratu că înțere la fondulu Assoc. 9 f. 53 xr. v. a.

Se ia spre știință.

§. 34. Se cetește proiectulu de programu pentru adunarea gen. viitoră, ce se va ține în 15/27 Augustu a. c. la Abrudu, prelucratu de d. Consiliari și membru alu Comitetului Dr. P. Vasiciu.

Concluzi. Acestu programu, cu nescari modificatiuni resp. adăuse se priimesce de alu sēu din partea Comitetului și totdeodată se decide a se publică prin diuarele române.

§. 35. Cu aste ocașii D. Dr. Vasiciu, din motivulu, că Abrudulu, unde se va ține ad. gen. viitoră, e unu locu clasic și de însemnatate pentru Români, și descopere opiniunea sea, că aru fi de doritu, decă cu asta ocașie membrii Assoc. si-arū luā ostenēla și tempu a face excursiuni pe la locurile cele mai demne de atințiunea gen. din acelu ținut, și pentru înlesnirea acestorū excursiuni totu deodată propune a se recuiri atātu Ilustr. Sea D. Comite supremu resp. câtu și Magistratul Abrudului, că să binevoiēscă a face dispozițiunile necesare pentru înlesnirea întreprinderii acestorū excursiuni interesante. Pre lānga aceea să se invite și Ilustr. Sea Comite supremu resp., cum și sedri'a comitatensă a luā parte la ședințele adunării gen.

Concluzi. Propunerea acēst'a se priimesce și se radica la valoarea de concluzi alu Comitetului.

§. 36. Apropiāndu-se tempulu ținerei adunării gen. a Asociațiunei, Comitetulu, avendu în vedere concluzulu adunării gen. ținute la Hatiegu în 1—2 Augustu a. tr. p. 20 cum și în nexu cu decisiunea sa din 6 Septembrie a. tr. §. 44. adusa în privința constituirei secțiunilor științifice proiectate în adunarea gen. dela Brasiovu din 1862,—afla de bine a decide, că respectivii P. T. DD. presedinti ai secțiunilor științifice alesi în adunarea gen. dela Hatiegu din a. tr. și încunoscintiati despre acēst'a prin charti'a Comitetului din 6 Sept nr. 131 a. tr. să fie poftiti a reportă adunării gen. viitorie despre activitatea resp. secțiuni desvoltate pe rēstem-pulu dela constituirea lor, până la aceeași adunare.

§. 37. Se reportēza în urma despre sumele intrate la fondulu Assoc. dela ședința trecută a Comitetului până la ședința presenta și anume:

a) prin D. Vicecapitanu în Fogarasu și col. alu Assoc. Ioann Codru Dragusianulu, s'au tramisu la fondulu Assoc. 25 f. v. a. dintre care 15 f. taxe de m. ord. rest. ear 10 f. prețulu alorū 10 esempl. din actele ad. gen. I. II. și III.

b) prin D. Canonicu, Secretariu Metrop. și Colect. alu Assoc. Ioann Fekete Negrutiu s'au tramisu 81 f., dintre cari 70 f. taxe de m. ord. pe an. 1864/5, ear 11 f. prețulu alorū 11 esempl. vendute din actele ad. gen. I. II. și III.

c) prin D. advocatu în Oradea mare Ioanne Gozmanu s'au tramisu 29 f. prețulu alorū 20 esempl. din actele ad. gen. I. II. III. și IV.

d) prin d. Vicariu în Hatiegu și Col. alu Assoc. Petru

Popu 10 f. pretiulu aloru 10 esemplare din actele ad. gen. I. II. și III.

e) prin D. Protop. in Dev'a și Col. alu Assoc. Ioanne Papiu s'a tramesu 33 f. 30 xr. v. a., parte taxe de m. ord., parte pretiulu aloru 11 esempl. din actele a. gen. IV.

Se ia spre sciintia.

Cu acestea siediintia Comit. se incheia pre la 12¼ ora.

Din vieti'a lui Johnston.

Andreiu Johnston, urmatoriulu lui Lincoln, sedeserie că barbatu umanu și resolutu și republicanu zelosu. Nu va fi fără de interesu a aminti cu ocaziunea acest'a câte-va trasuri din vieti'a acestui barbatu, care astadi stă in fruntea unui'a din cele mai mari staturi ale pamentului. Johnston a fostu că și Lincoln, dintr'o familia obscura și seraca. Că copilu de patru ani perdu pre tatalu seu, dupa aceea intră invetiaceleu la unu croitoriu, unde, dupace lucră preste di câte 10—12 ore, fură din nópte câte 2—3 ore pentru de a invetiá prin silintia propria literale; căci in scóla regulata, publica seu privata, nu avuse norocire a umblá nici baremu o di. Că sodalu de croitoria se duse in statulu Carolin'a de médiadi, și dupace lucrase aici că fecioru vre-o doi ani, merse in statulu Tennessee, unde se casatori și dela toti'a-sea invetiá ce-va a scrie și din celelalte cunoșcintie din scóla. Oficiulu celu d'antăiu publicu, ce-lu ocupă, a fostu oficiulu de juratu satescu; dupa aceea de primariu, panacandu in fine la an. 1835 se alese in legislatura. Aici se distinse prin capacitate și caldulu seu interesu pentru binele patriei. La an. 1839, dupace mai multe din profetiele lui politice se pliniseră intocmai, fu realesu cu mare maioritate. Că democratulu zelosu și energicu facu patriei sele mari servitii. La an. 1841 se alese in senatulu statului, la an. 1843 in congressu, in care calitate servi statului 10 ani. La an. 1853 in fine se alese guvernatoriu alu statului Tennessee și dupa grele lupte electorale se realese la acést'a demnitate la an. 1855. La capetulu activității sele de guvernatoru se alese in fine Senatoru alu staturilor unite pentru terminulu de siese ani, și in fine Vicepresedinte alu staturilor unite, in care calitate dupa constituțiune, precum amintiseramu mai nainte, este nedispustabilulu substitutu și respective successoru alu presiedintelui.

Amu amintitu in adinsu despre copilari'a lui Johnston, că și despre a lui Lincoln, pentru de a aretá, ce barbati scie creá libertatea!

La dotarea invetiatoriloru.

Unu corespundinte zelosu alu „Tel. Rom.“, deplorandu in nr. 22 alu acestei foi incetarea „Organului pedagogicu“, dise la capetulu corespundintiei sele, ca scólele ex officio sa-si aiba organulu lor, „dēca nu-si cunoscū invetiatorii acést'a datorintia“. Noi aflaseramu imputarea acest'a nejustificata de ajunsu; căci crediuramu, ca aici cu deosebire este locul a precumpani strictu drepturile și datorintiele, emolumentele și greutățile unele cu altele și de aceea observaramu intr'o nota, ca suntemu siguri, ca cei mai multi invetiatori si cunoscū datorintia acest'a, dar cu lefi adeseori mai mici de 50 f. pe anu nu si-o potu implini, și adauseram, ca d. coresp. si-arū castigá mari merite, dēca ni-arū aretá și calea, cum si de unde sa se doteze invetiatorii? DSea la acést'a raspunde in nr. 30 și 31 ai „T. R.“, propunendu-ne 4 intrebări, dar apoi si respondiendu totu DSea la ele. 1 multiamimu, căci ni-a crutiatu acést'a osteneala. Respectámu ori ce parere sincera și curata, și nu vomu sa preocupámu judecat'a publicului cititoriu in privinti'a acoloru respunsuri. Atát'a inse trebuie sa marturisimu, ca d. coresp. afara de zelulu seu celu in adeveru mare si landabilu n'au aretatu pentru mai bun'a dotare a invetiatoriloru căli nouē, cari noi Românii pân'acum'a nu le amu cunósce și nu le amu practisá, — afara dór de un'a, că Ven. Ordinariatu metropolitanu sa fixeze lefele invetiatorești și comunele sa fia datóre a le priimi, resp. a le plati. Cum se unesce acest'a cu autonomi'a comunelor, nu potemu pricepe. Dar nu potemu pricepe nici chiaru posibilitatea și practicabilitatea unei asemenea mesure. Dēca d.e.o comuna are 100 familii, cări contribuiescu pentru invetiatoru câte 1 fl.—taxa fôrte mare in aceste timpuri grele!—, atunci esu pentru invetiatoru 100 f. presupunendu ceea-ce in sa nu se intempla — ca platescu toti regulatu; dar ce va face o comuna de 50 familii? Poté-va traí invetiatorulu cu 50 f.? Ori aici sa platēasca familiile câte 2 fl, că sa easa și aici sutisior'a? Dar cum le va fi cu potintia a contribui pentru invetiatorulu câte 2 f., candu vedemu cu ochii, ca pentru 1—2 f. contribuțiune „imperatēscă“ trebuie sa se esecueze cu putere militara? Și apoi unde aflámu comunele cu câte 600 familii, ce le are in privire d. corespundinte? Asiá dar dupa parerea nóstra ast'a nu se poté.

Prin urmare, dupa tôte, câte ni-a spusu d. corespundinte stámu totu acolo, unde amu statu.

Eata acum parerea nóstra, carea credemu ca se unesce si cu autonomi'a bisericeii și cu a comunelor, firesce intre maginele lor. Fiacare comuna bisericească, seu unde acest'a este identica cu cea politica, acolo césta din urma dá pe sém'a scólei câte-va juguri de pamentu, câtu se poté de bonu și de aprópe. Fiitoriulu invetiatoru invatia inca in Pedagogia și economi'a câmpului și cultur'a gradineloru, cu deosebire a pomiloru, precum si prăsirea stupiloru și a vermiloru de matase și apoi practisēza cele ce au invetiatu in scóla aici la satu impreuna cu scolarii sei. Prin acést'a face poporului enormulu castigu ca-lu invetiá și pre elu, care din caus'a ignorantiei adeseori cu pamentulu dinaintea sea slá sa péra de fôme, ear pre sine se folosesce, căci de aici se nutresce pre sine și famili'a sea.

Si atunci voru trebui a se mai face unele mici contribui din partea comunelor; deosebirea in sa intre contribuiile acelea și ceste de acum, e, ca pecandu ceste numera dupa florini, acelea aru numerá numai dupa cruceri, seu celu multu dupa dieceri.

Cererea d. coresp., că invetiatorii sa fia mai stabili și sa nu se mute cá oierii cu oile din satu in satu, o subseriemu și noi cu tóta inim'a.

Noi dar, precum se vede, vomu cere nainte de tôte reforme și imbunatatiri in crescerea fiitoriloru invetiatori.

Póte o „gazda mare“ nu se va face invetiatorulu in modulu acest'a; dar problem'a lui, că si a preotului, nici ca este a stringe mammona, ci a cresce ómenii!

Fizesiú, in comitatulu Crasiovu. Unu anu, dicu unu anu intregu a trecutu, de candu biét'a comuna ortodoxa orientala romána din Ram'n'a, apesata și persecutata, patimesce fără margini.

Câte lacrimi, câte lupte, tanguiri, alergări și suferintie au avutu, pâna dupa o traganare ne mai audita, d'abiá au potutu ajunge sa castige redarea bisericeii, cu sila crunta și fără pedēpsa ocupate și cu virtutea stapanirii politicesci sustinute; dar scóla și sesiunile preotiesci, — cá apertinentiele bisericeii și proprietate nedisputabila a comunei bisericesci de religi'a ort. orient., cu apriat'a vatemare de dreptu, și pagub'a ne mai reparabila a crescerei tinerimei scolare și a administrării bisericeii, numai curatu din partinire neiertata s'au lasatu, și, de minune! inca cu calcarea securității de avere, și cu invederat'a ignorare a totoror petitiuniloru asternute la stapanirea comitatensa, precum se pare numai pentru molcomirea la asemenea exemple, și mai departe totu se mai sustinu in mânil silniciloru ocupatori. —

Asiá și biserica din Vermesiú, proprietatea comunei bisericesci de religiunea ort. orient. romána, pe lângă tôte ca la locurile mai inalte s'a decisu și recunoscutu dreptulu eii de proprietate, și s'a ordinatu predarea acelei'a in mânil legiuitiloru proprietari; ea totusi chiaru și pâna in di'a de astadi, cu calcarea ordinatiuniloru mai inalte, se suferă in mânil usurpatoriloru.

Tractarea acest'a vitrega dovedita din partea celoru ce suntu chiamati spre esecutare legiloru fatia cu Românii de religiunea ort. orient. ne-au adusu pâna la marginea desperarei, ba pâna la insasi desperatiune; ne-alnatu gróz'a de atát'a nepasare, ne'ngrijire și traganare documentata cu caus'a nóstra drépta, și ne mirámu cu atát'a mai multu, pentru ca noi nici candu n'amū asceptatu, dar cu atát'a mai puțin amu pretinsu vreo partinire dela stapanirea nóstra, ci numai curatu amu doritu sa ni-se faca dreptate.

(Intrerupemū aici acést'a corespundintia, dealtmíntrea multu instructiva, asupr'a impregiuráriloru religiunarie din Banatu, fiindu siguri, ca din câte s'au disu pâna aci, se poté vedé atátu dorerea unei consciintie religiose vatemate in cele mai sfinte ale eii drepturi, câtu și dorintiele și asceptările, urgintile eii asceptări de ajutoriu din partea dirigatoriiloru politice respective; dar indata ce vomu vedé, ca nu se cauta alinare unui reu flagrante, vomu dá cursu liberu enunciării opiniunei publice. Red.)

Varietati și noutati de di.

(Necrologu.) In 2 Maiu c. n. dupa „G. Tr.“ se mutá la cele eterne d. Franciscu Iechim u, fostulu asessoru la tribunalulu comitatensu in Dev'a și posessoru alu medaliei de aur cu corónă, in etate de 34 ani. Fia-i tierén'a usiora! —

Bugetulu Brasiovului pe anulu 1865, dupa „G. Tr.“ este in sumele mari urmatoriulu: Summ'a venituriloru 205,682 fl. 60 xr., spesele 202,870 fl. 82 xr.; va sa dica prisosescu 2,814 fl. 78 xr. Românii brasioveni, că unii, ce cerusera dela in. Guberniu publicarea socotelorulu, credemu, ca voru scarmaná cu deadinsulu acestu bugetu, in care la antái'a privire aflámu positiuni ce ni se paru esagerate, d.e. sub nr. 12 radicarea contribuțiunei și alte competintie 23,000, și voru intrebá, ce suntu aceste „alte“; căci ni se pare unu ce de totu strainu, că pe lângă unu venitu de 205,000 si mai bine sa

...se mai p^ota continu^a ajutoriul de 1450 fl., ce se acordase odata gimnasiului nostru de acolo. —

Bugetulu S^abiului pe anul 1865, care o 'ntem^{pl}are n^oroc^os^a ni-lu aduce mai totdeodata cu alu Brasiovului, dupa, Herm. Ztg. " este in sumele mari urmatorulu: Summ'a veniturilor 166,687 fl., spesele 166,589 fl.; va sa dica prisosescu 98 fl. —

Monastirea Admont din Stiria, un'a din cele mai frumose, mai mari si mai avute din Austria romano-catolica, in noptea din 15/16 Aprile a devenitu prin focu o ruina. Monastirea era zidita la an. 1074. Intre celelalte lucruri pretioase, ce devenira prada focului, se deplangu, afara de 9 vietii omenesci, o biblioteca cu mai multu de 80,000 tomuri, o biserica pompoasa cu organele cele mai mari din Germnia s. a.

(Moda talharasca.) Talharii (Brigantii) italieni au luat acum afurisitu obicei de a prinde omeni, a-i duce la culcasiurile lor, a 'nsciinti^a pre rudeniile celor furati, ca sa aduca atata si atata summa de bani pentru rescumparare, si deca acestia nu 'mplinescu cu acuratetia pretensiunile lor, atunci taia nefericitiloru cate un membru alu corpului si-lu trimitu rudeniilor lui, ca sa grabesca. Astfelu se 'ntem^{pl}a de curendu cu d. Comell'a, care dupa 4 luni de prinsore la briganti si dupa raspunderea a 100,000 lire din partea familiei lui, se re'ntorse la ai sei ciungitu de amendoue urechile si de unu degetu. —

Principatele romane unite.

Ministrulu de interne au emis unu cerculariu catra toti prefectii, ca sa fia cu deosebita atentie la oltoirea versatului (vaccinatulu) copiiloru, esplicandu parintiloru mai cu seama pela ti^{er}a, ce pericule potu proveni din neoltoirea unui singuru copilu nu numai pentru o comuna, ci pentru cercuri si tinuturi intregi.

Din Brail'a se scrie la Bucuresti, ca Joi in 15/27 Aprile a fostu acolo unu cutremuru de pamentu, care a facutu mari stricaciuni.

"Tribun'a romana," cunoscut'a foia liberala si patriotica de sub redactiunea dlui Nicolau Ionescu din Iasi, dupa intrerumpere de vr'o luna de dile—causata, precum se pare, din decurgerea processului Maiorescu, la care redactorulu ei fuse angajat personalmente,—continua esirea sea. "Trib. rom." dejudeca realegerea dlui Aricescu de deputatu alu Campului-lungu intr'unu modu, ce armoneza in generalu cu parerea desfasurata de noi la tempulu seu. Eata ce dice "Tribun'a: Ori cari sa fia urmarile realegerii dlui Aricescu la Adunare, unu lucru este demonstratu pana la evidenta: ca alegatorii dela Campulu-lungu au intielesu bine a drege cu sufragiele lor ceea ce au stricatu atatu camera electiva prin votulu ei, catu si insusi d. Aricescu prin apelulu seu dela Camera la Senatu. Onore alegatoriloru inteligenti! respectu opiniunei publice manifestata acolo cu atata intielepciune si statornicia! Ferice de loculu unde se potu produce asemenea invetiaminte salutare! Acum ne aflamu in calea cea buna: intre deputatulu espusu din camera si camera nu s'a amestecat nici o putere superioara, nici o fortia mai mare; cu pace si fara violentia s'a decisu cestiunea. Deputatulu lovit fara de lege s'a reintorsu deputatu dupa lege. Asceptamu dela Adunare, ca sa se arete la inaltimea chiamarei sele, si sa incepa a justificasperantiele cele bune, ce spiritele neprevenite au conceputu despre dens'a."

Administrarea servitiului postalu din partea guvernului romanescu s'a mai amanatu cu o luna de dile, adeca, de pe 1 Maiu pe 1 Iuniu a. c.

Prospectu politicu.

Foile americane, ce ajungu acum la Europ'a, aducu scrii mai pe largu despre sangeros'a fapta sevarsita in Washington. Lincoln in ser'a cea fatala era sa nu m^{er}ga la teatru; dar fiindca foile publice spusera ca va merge si elu si generalulu Grant, ear cestu din urma fusese imp^{ed}ecat, Lincoln se duse mai multu numai ca sa nu se ved^a publiculu insielatu in asceptarile sele. Intre scenele din actulu alu treilea se 'ntem^{pl}a fap^ta cea crunta, despre carea amu referitu. Multimea indata se arunca la logi'a presiedinte-lui, dar fu retinuta prin strigare, ca sa se dea 'n dreptu si sa-i lase aeru. Din cercetarea, ce se facu, indata result^a, ca capulu presiedintelui era puscatu prin mijlocu si ca crerii parte improscasera afara. Lincoln din momentele cele d'ant^{ai}u pana la m^{or}tea sea n'a mai sciutu de sine. Scirea despre infricosiatulu evenimentu se latⁱ prin orasiu cu repejunea ventului. O multime nenum^{er}ata de poporu se aduna dinaintea casei, in carea fusese dusu ranitulu, si cu tote ca ran'a indata se cunosc^u ca va fi aducatore de m^{or}te, in publicu totusi se tinu sperantia, ca va scapa cu vietia. Pela mediulu noptiei membrii cabinetului se adunasera impregiurulu lui cu mai multi amici personali, ministrii scaldati in lacrimi, Stanton cu deosebire ingenunchiandu langa patu si plangendu ca unu copilu, altu amicu Sumner tinendu intre

suspⁱⁿuri profunde man'a cea drepta a morindului. Medicii si pusera tota silintia, dar indesiertu; caci sangele din cefa nu se mai pot^u opri. Despartirea familiei de ucisulu sotiu si ta-ta nu se p^ote descrie. Dimin^{et}i'a ce-va nainte de 7¹/₂ ore inceta a bate cea mai nobila inima a republicei. Stradele orasiului infatisiau o scena infricosiata; Spaim'a se mai marise inca prin aceea, caci se audise, ca si ministrulu Seward devenise jertfa unui assassinatu. Jalea si indignatiunea poporului erau nespuse. Indata se tramisera pichete de calareti in tote partile si se 'nchisera tote drumurile, chiaru si vaporele de pe riulu Potomacu se oprira si se perscrutara. Despre assassinulu se seie numai atat'a, ca scapa pe o usitia laterala din teatru, se arunca pe calulu, ce i-lu tine^a gat'a altu conjuratu, si disparu. Vre-o alta urma a lui nu s'au aflatu. Cuvintele, ce le eschiam^a ticalosulu dupa sevarsirea faptei, unii dicu ca au fostu cele cunoscute: "Sic semper tyrannus", altii: "The Sout is avenged!" (Medi'a-di este resbunata.)

Intre regatulu Italiei si Vatican decurgu acum de mai multu tempu negociatiuni, cari se pare, ca de-si nu voru complana disparitatea ce esista intre regatulu italianu si puterea papala, totusi voru contribui la pregatirea unei fitore complanari. Pasii cei d'ant^{ai}u spre acest'a se paru a fi concessiuni de ambe partile; regimulu italianu a si facutu inceputulu cu aceste concessiuni prin aceea, ca a retrasu proiectulu de lege pentru cassarea orduriloru religiose.

Drepturile de regenta, ce s'au datu Imperatesei Eugeni'a in absentia Imperatului, suntu forte marginite, pentrucu Imperatulu si in Algeri'a este totu pe pamentu francesu. Napoleonu a sositu in 18 Aprile ser'a la Marsilia, unde fu priimitu cu entusiasm; imbarcarea lui era sa urmeze in 19 Aprile la 9 ore dimin^{et}i'a. — "Mem. dipl." spune cititoriloru sei ca unu ce siguru, ca in consiliulu celu din urma de ministri, contele Walewski s'a denumitu presiedinte alu corpului legislativu. — In biserica americana s'au serbatu in 16 Aprile ceremonii funebrele pentru m^{or}tea lui Lincoln, la cari ceremonii luara parte multi Americani si din staturile de mediadⁱ, pentru de a documenta prin acest'a, catu de multu despretiuescu si condamna ei crim'a sevarsita asupra presiedintelui staturiloru de medianopte.

Bugetulu englesescu se discuta de foile englese cu multa multamire; caci dupa bugetulu acest'a, care in sumele lui cele mari lu comunicaramu si noi in numerulu din urma, spesele anului 186⁴/₅ fatia cu ale anului 18⁵⁹/₆₀ s'au imputinat prestu totu cu 3,663,000 p. st. Imputinarea datoriiloru in restempulu acest'a face 6,731,000, si imputinarea datoriei nationale face 17,646,000 p. st. Datori'a statului anglu este acum de 808,288,000 p. st. (cam 8,082,880,000 f.)

Familia imperatesca rusasca a sositu in 18 Aprile la Lyon; Imperatulu Napoleonu saluta pre Imperatulu rusescu la drumulu de feru si calatori mai departe spre Marsilia. Imperates'a, dupace va jali cate-va septem^{an}i pre fiulu seu, se va duce la baile din Kissingen, Imperatulu se va re'ntorce la Petropolea.

14—2

CITATIUNE EDICTALA.

Ioann Tiu, carele de trei ani si mai bine a parasitu cu necredintia pe legiut'a sea sotia Mari'a Nicolau Peligradu, amendoi din Brasiovu, de legea gr. or.—se provoca prin acest'a, ca, dela dat'a de josu, in terminu de unu anu si o di sa se infatisieze negresitu inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovului, caci la din contra se va da hotarire la actia sotiei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 15 Aprile 1865.

Iosifu Baracu,
Adm. protopopescu.

Nr. 13—2

CITATIUNE EDICTALA.

Nicolau Mitocu, carele de trei ani si mai bine a parasitu cu necredintia pe legiut'a sea socia Ann'a Nicolau Gridu, amendoi din Brasiovu, de legea gr. or., se provoca prin acest'a, ca in terminu de unu anu si o di sa se infacisieze negrestu inaintea Scaunului protopopescu I. alu Brasiovului; caci la din contra se va da hotarire la actia sotiei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 17 Aprilu 1865.

Iosifu Baracu,
Administr. protopopescu.

Burs'a din Vieu'n'a 24 Aprile (6 Maiu) 1865.

Metalicele 5%	71 30	Actiile de creditu	184
Imprumutulu nat. 5%	75 80	Argintulu	106 75
Actiile de banca	802	Galbinulu	5 14 ¹ / ₂